

Första advent

Adventsstjärnans varma sken spred sig över rummet och gav väggarna ett mjukt, gyllene skimmer. Det var tidig morgon, och Sorgenfri låg tyst under det gråblå decemberljuset som just började vakna. Doris låg fortfarande i sängen, inbäddad i täcket, och stirrade på stjärnans ljus som reflekterades i fönsterrutan. Hon ville inte gå upp, inte ännu. Inte när tankarna på skolan tryckte så tungt på hennes bröst.

Hon drog täcket högre upp och försökte ignorera känslan. Matteprovet på tisdag var som en mörk skugga i bakhuvudet. Historieuppsatsen om antika Mellankrigstiden, som skulle lämnas in på onsdag, låg kvar orörd i hennes skrivblock. Fysikrapporten om värmeledning behövde fortfarande skrivas klart, och den där svenskatexten som hon knappt läst – analysen skulle säkert kräva timmar av koncentration.

Hon suckade och vände sig om. "Hur ska jag hinna med allt?" mumlade hon för sig själv.

Doris visste att hon behövde en bättre studieteknik. Hennes pappa hade pratat om det under sommaren, på deras bilresa genom Spanien och Portugal. Han hade alltid svar på sådana saker, även om hans svar ofta var svävande och kryptiska. Doris hade försökt lyssna, men pappas ord hade ofta en tendens att sväva iväg, som om de levde i en helt annan värld.

Hon slöt ögonen och föreställde sig bilen, en blank röd Porsche som glänste i den portugisiska solen. De hade kört mil efter mil genom det karga landskapet, mellan små byar och längs slingrande bergsvägar. Musiken hade varit konstant – hård techno som dunkade ur bilens högtalare. Det var pappas favorit, och Doris hade hört den så länge hon kunde minnas. Som liten hade hon somnat till den i baksätet på hans gamla bil, och även om hon inte ville erkänna det nu, hade hon börjat uppskatta rytterna och energin.

En dag hade pappa sänkt volymen och sagt något som bröt tystnaden.

"Saker är inte alltid som de verkar, Doris."

Doris hade tittat på honom från passagerarsätet, där hon satt med fötterna uppdragna under sig och en bok i knät. "Vad menar du?" hade hon frågat.

"Filosofi hjälper dig att se det som finns bakom," hade han svarat. "Det som är sant."

Doris hade inte förstått vad han menade. Hon hade frågat mer, men han hade bara lett och vridit upp musiken igen. Samtalet hade dött ut, men hans ord hade fastnat i henne, som ett frö som vägrade sluta gro.

Nu, flera månader senare, låg Doris kvar i sängen och funderade över samma ord. Vad hade han egentligen menat? Och varför kom hon att tänka på det just nu, när hon hade en miljon andra saker att oroa sig för? Hon slöt ögonen igen och försökte släppa tankarna, men istället sveptes hon in i en mjukare värld, en som var både bekant och märkligt främmande.

När Doris öppnade ögonen igen befann hon sig i en mörk, fuktig grotta. Framför henne fladdrade ljuset från en eld som kastade långa skuggor på väggarna. Skuggorna föreställde människor, djur och föremål som tycktes röra sig i långsamma, rytmiska mönster. Framför elden satt människor fastkedjade vid sina platser, deras blickar fixerade vid skuggorna. De rörde sig inte, och deras ansikten var uttryckslösa, som om skuggorna var allt de kände till.

Doris tog ett steg framåt och kände kylan från stenarna under sina fötter. Hon ville säga något till människorna, men hennes röst fastnade i halsen. Då hörde hon en annan röst, mjuk men tydlig, som bröt tystnaden.

"De ser bara skuggorna," sade rösten.

Doris vände sig om och såg Salla, hennes gamla katt. Hans svarta päls glänste i eldens sken, och hans gula ögon såg rakt igenom henne.

"Vad är det här för plats?" frågade Doris.

"Grottan," svarade Salla. "Här sitter fångarna. De tror att skuggorna är verkligheten."

"Men det är de inte?"

"Nej," sade Salla. "Följ mig."

Salla började gå, och Doris följde honom genom en lång tunnel som sträckte sig bort från elden. Mörkret blev gradvis ljusare, och luften kändes varmare ju längre de gick. Till slut öppnade sig tunneln, och Doris

bländades av ett starkt ljus. Hon skuggade ögonen med handen och blinkade flera gånger innan hon kunde se.

Framför henne låg en värld som var så klar och tydlig att den nästan tog andan ur henne. Träden hade en grönska som verkade vibrera av liv, och himlen var djupblå, utan en enda skugga. Varje sten och varje grässtrå tycktes vara mer verkliga än något hon någonsin sett.

"Vad är det här?" frågade Doris, hennes röst fylld av förundran. "Formernas värld," svarade Salla. "Här finns sanningen. Allt du såg i grottan – skuggorna – är bara bleka kopior av det som finns här. Här finns det eviga, det perfekta."

Doris såg på Salla och försökte förstå. "Så allt jag ser hemma, allt jag upplever – det är bara kopior av det här?"

"Ja," svarade Salla. "Men få förstår det. De flesta är som fångarna i grottan. De ser bara skuggorna och tror att det är allt som finns."

"Men vad händer om man ser sanningen?" frågade Doris.

"Man förstår världen som den är," svarade Salla. "Men om du försöker berätta det för de som fortfarande ser skuggorna, kommer de tro att du är galen."

Ljuset omkring henne blev allt starkare, tills det svepte bort hela världen.

Doris vaknade med ett ryck. Adventsstjärnan lyste fortfarande i fönstret, och rummet omkring henne började kännas bekant igen. Drömmen låg kvar i hennes sinne som en svag viskning, men den verkliga världen trängde sig på.

Hennes blick föll på Mei, katten som låg hoprullad vid fotändan av sängen. Doris sträckte sig fram och rörde vid henne. Pälsen var mjuk och varm, och spinnandet vibrerade svagt under hennes hand. Hon lyssnade till ljudet, såg hur Meis bröstorg höjdes och sänktes i takt med hennes andetag, och lade märke till hur ljuset från adventsstjärnan reflekterades i kattens gulgråa päls.

"Mei är Mei," tänkte Doris. "Men hon är också mer. Hon är alla katter. Hon delar något med Salla, med alla andra katter jag någonsin sett."

Doris funderade över det. Varje enskilt intryck – känslan av Meis päls, ljudet av hennes spinnande, synen av hennes gröna ögon – förenades till en idé om Mei. Idén var både unik för Mei och en del av något större, något som förenade alla katter.

"Intrycken gör henne verklig," mumlade Doris. "Men idéerna knyter henne till något större."

Doris såg på klockan och suckade. Hon kunde inte ligga kvar längre. Matteboken väntade, historien måste bli färdig, och fysikrapporten låg fortfarande kvar på skrivbordet. Hon reste sig, drog en tjock tröja över huvudet och satte sig vid skrivbordet.

Siffrorna i matteboken dansade framför hennes ögon. Varje tal var som ett litet intryck, men hon märkte hur hennes sinne började sätta ihop dem till mönster, samband, lösningar. Hon tänkte på drömmen och formernas värld och undrade om det var så hon behövde se sina studier – inte som en samling lösryckta detaljer, utan som en helhet som väntade på att bli förstådd.

"Om jag bara kunde se hela bilden," tänkte hon, "då kanske det här skulle kännas lättare."

Hon tog ett djupt andetag och grep pennan. Söndagen låg framför henne, fylld av plikt och arbete. Men någonstans i bakhuvudet fanns tanken på grottan, formerna och sanningen – och att allt inte alltid var som det verkade.